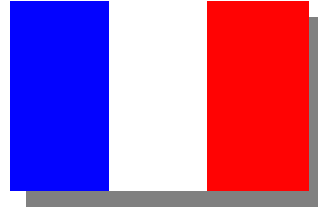

KONYA TİCARET ODASI

FRANSA ÜLKE RAPORU

Etüd-Araştırma Servisi
Mart 2007

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	2
--------------------	----------

BÖLÜM I ÜLKE HAKKINDA GENEL BİLGİLER

1.1. Genel Göstergeler.....	3
1.2. Temel Ekonomik Göstergeler.....	4
1.3. Siyasi ve İdari Yapı.....	5

BÖLÜM II GENEL EKONOMİK DURUM

2.1. Genel Ekonomik Yapı.....	7
2.2. Dış Ticaret	8
2.2.1. Dış Ticaret Rejimi.....	8
2.2.2. Dış Ticaret Politikası.....	8
2.2.3. İhracat.....	9
2.2.4. İthalat.....	9
2.2.5. Dış Ticaretin Ülkelere ve Bölgelere Göre Dağılımı.....	10
2.3. Önde Gelen Sektörlerin Durumu.....	11

BÖLÜM III TÜRKİYE İLE EKONOMİK VE TİCARİ İLİŞKİLERİN GELİŞİMİ

3.1. Siyasi İlişkiler.....	18
3.2. Ticari İlişkiler.....	18
3.2.1. Dış Ticaret Rejimi.....	18
3.2.2. İkili Ticaret.....	19
3.2.3. İki Ülke Arası İlişkilerin Geliştiği Sektörler.....	22
3.3. İki Ülke Arası Ticari Faaliyetlerde Karşılaşılan Sorunlar.....	23
3.4. Fransa İle Ticarete Dikkat Edilmesi Gereken Noktalar.....	24

KAYNAKÇA	26
-----------------------	-----------

GİRİŞ

1994 yılında ülkemizi hedef ülke seçen ve bu tarihten itibaren ticari faaliyetlerimizin yoğunluk kazandığı Fransa, bugün önemli ticaret partnerlerimiz arasında ön sıralarda gelmektedir.

Ülkemiz ihracatının artırılması ve rekabet edebilirlik düzeyimizin yükseltilmesi için ticari faaliyetlerimizin yüksek olduğu ülkeleri en iyi şekilde tanımamızın önemi büyüktür.

Bu kapsamda hazırlamış olduğumuz bu çalışmanın birinci bölümünde Fransa'nın genel göstergelerine yer verilerek ardından ikinci bölümde Fransa ekonomisi detaylı bir şekilde incelenecektir. Son bölümde ise Türkiye-Fransa ikili ilişkileri irdelenecektir.

BÖLÜM I ÜLKE HAKKINDA GENEL BİLGİLER

1.1. Genel Göstergeler

Konum: 46 00 Kuzey enlemi, 2 00 Doğu boylamı. Batı Avrupa'da, kuzeyinde Marş Denizi, kuzeydoğusunda Lüksemburg, Belçika, batısında Atlas Okyanusu ve Biskay Körfezi, güneyinde İspanya ve Akdeniz, doğusunda İsviçre, güney doğusunda İtalya, ile çevrilidir.

Haritadaki konumu: Avrupa

Yüzölçümü: 550.100 km²

Sınırları: Toplam 2,889 km

Sınır komşuları: Andora 56.6 km, Belçika 620 km, Almanya 451 km, İtalya 488 km, Lüksemburg 73 km, Monako 4.4 km, İspanya 623 km, İsviçre 573 km

Sahil şeridi: 3,427 km

İklimi: Ilıman bir iklim görülür. Ülkenin kuzeyinde kışları soğuk, yazları yağmurlu geçer. Güneyde ise Akdeniz iklimi hakimdir. Kış ortalama sıcaklığı 3 derece yaz ortalaması ise 20 derecedir.

Arazi yapısı: Plato görünümlü masifleri oluşturan yaşlı dağ kalıntıları; kuzey ve batıdaki tortul ovalar; güney ve güneydoğudaki genç dağlar ile bunların arasında uzanan dar ovalar.

Arazi kullanımı: Tarıma uygun topraklar %33, sürekli ekinler %2, otlaklar %20, ormanlık arazi %27, diğer %18

Tarım Arazisi: 298.340 km²

Deniz seviyesinden yüksekliği: En alçak noktası Rhone Nehri deltası 2 m, en yüksek noktası Blanc tepesi 4,807 m

Doğal kaynakları: Kömür, demir, boksit, çinko, potas, kereste, balık

Her bölgesi farklı kültürel zenginliklere sahip güçlü bir tarım ülkesi olan çağdaş Fransa, doğal güzelliklerini korumakta, geleneklerine sahip çıkmakta ve ürünlerinin orijinallliğini değerlendirmektedir.¹

Doğal afetler: Su baskınları, çığ düşmeleri

Nüfus: 61,387,038 (2004)

Nüfus Yoğunluğu : 107/km²

Nüfus artış oranı: %0.37

Bebek ölüm oranı: 4.46 ölüm/1,000 doğan bebek (2001 tahmini)

Ortalama hayat süresi: Toplam nüfus: 78.9 yıl erkeklerde: 75.01 yıl kadınlarda: 83.01 yıl (2001 verileri)

Ortalama çocuk sayısı: 1.75 çocuk/1 kadın (2001 tahmini)

¹ <http://www.edufrance-turkiye.com/vie01.asp> (15.02.2007)

Tablo- 1. Nüfusun Yaş Grubu ve Cinsiyete Göre Dağılımı - 2004

	Kadın	Erkek	Toplam
Toplam	31.561.152	29.825.886	61.387.038
20 yaş altı	7.620.135	7.973.596	15.593.731
20 -64 yaş arası	18.096.889	17.819.537	35.916.426
65 yaş ve üstü	5.844.128	4.032.753	9.876.881

Kaynak: Paris Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği

Etnik Gruplar: Fransız, Korsikalı, Bask, Bröton, Katalan, Alzaslı, Denizaşırı Bölgelerden gelenler.

Toplam Nüfus İçerisinde Yabancıların Oranı: % 7,4

Mülteci oranı: 0.64 mülteci/1,000 nüfus (2001 tahmini)

Kentleşme Oranı : % 81.6

Büyük Kentler: Paris 9,8 milyon, Marsilya 1,4 milyon, Lyon 1,4 milyon, Lille 1,2 milyon, Toulouse 1,1 milyon.

Dinler: % 84 Katolik, % 8 Müslüman, % 2 Protestan, % 1 Musevi, % 5 Diğer.

Diller: Resmi dil Fransızca'dır.² Kullanımı giderek azalan Bask, Bröton, Katalan, Alzas, Korsika gibi bölgelere ait yerel diller mevcuttur.

1.2. Temel Ekonomik Göstergeler

Başlıca İhracat Yaptığı Ülkeler: İtalya, Almanya, İngiltere, Belçika, Lüksemburg, Hollanda, İsviçre.

Başlıca İthalat Yaptığı Ülkeler: İtalya, Almanya, Belçika, Lüksemburg, Japonya, Hollanda, İspanya.

Başlıca İhraç Ürünleri: Organik kimyasallar, suni reçine, plastik materyaller, kozmetik müstahzarları, hidrokarbon, tıbbi ve eczacılık müstahzarları, demir-çelik mamulleri, demir dışı metaller, iplik, tekstil mamulleri, kumaş, makineler, büroda kullanılan makineler, jeneratörler, telekomünikasyon ekipmanları, nakil vasıtaları ve zaman ölçü cihazları, giysiler ve aksesuarları, ayakkabı.

Başlıca İthal Ürünleri: Büro makineleri, sınai makineler ve ekipmanları, jeneratörler, telekomünikasyon ekipmanları, taşıt araçları ve aksamı, uçak aksamı, mobilya, saat, optik cihazlar.

Para birimi: Euro (EUR). Ülke 1 Ocak 1999'daki Euro sistemi referandumuna diğer on Avrupa ülkesi ile birlikte katılmıştır.³

² Son zamanlarda, Avrupalı gençler eğitimlerini Fransızca yapmayı tercih ediyorlar. Erasmus değişimlerinde, Fransa, öğrenci karşılayan ikinci ülke konumundadır. Fransızca bilmek, profesyonel bir avantaj olarak değerlendirilmektedir.

³ www.ulkeler.net/fransa.htm (15.02.2007)

1.3. Siyasi ve İdari Yapı

Resmi tam adı: Fransa Cumhuriyeti

Yerel tam adı: Republique Francaise

Başkent: Paris

Yönetim biçimi: Parlamenter Başkanlık Tipi Cumhuriyet

İdari bölümler: 22 bölge; Alsace, Aquitaine, Auvergne, Basse-Normandie, Bourgogne, Bretagne, Centre, Champagne-Ardenne, Corse, Franche-Comte, Haute-Normandie, Ile-de-France, Languedoc-Roussillon, Limousin, Lorraine, Midi-Pyrenees, Nord-Pas-de-Calais, Pays de la Loire, Picardie, Poitou-Charentes, Provence-Alpes-Cote d'Azur, Rhone-Alpes.

Fransa'ya bağımlı olan ülkeler: Bassas da India, Clipperton Adası, Avrupa Adası, Fransız Polinezyası, Güney Fransa ve Antarktika, Glorioso Adaları, Juan de Nova Adası, Yeni Kaledonya, Tromelin Adası, Vallis ve Futuna.

Milli bayram: Bastille Günü, 14 Temmuz (1789)

Resmi Tatil Günleri: 1 Ocak, 1 Nisan, 1 Mayıs, 8 Mayıs, 9 Mayıs, 20 Mayıs, 12 Haziran, 14 Temmuz, 15 Ağustos, 1 Kasım, 11 Kasım, 25 Aralık.

Anayasa: Fransa'da Beşinci Cumhuriyet anayasası 28 Eylül 1958'de halk oyuyla onaylanmıştır.

Cumhurbaşkanı: Jacques Chirac (5 Mayıs 2002). Cumhurbaşkanı 5 yıllık süre için iki tur halk oylaması ile seçilmektedir. Devlet başkanı orduyu yöneten ve aynı zamanda uluslar arası anlaşmaları onaylayan kişidir. 16 Haziran 2002 seçimlerini büyük bir çoğunluk ile kazanan sağ eğilimli ve "Cumhurbaşkanlığı İçin İttifak (UMP)" olarak tanımlanan parti temsilcilerinden oluşan bir hükümet işbaşında bulunmaktadır.⁴

Başbakan: Jean Pierre Raffarin. Başbakan Millet Meclisinin çoğunluğu tarafından aday gösterilmekte ve Cumhurbaşkanı tarafından atanmaktadır. Bakanlar Konseyi ise Başbakan'ın önerisi üzerine Cumhurbaşkanı tarafından atanmaktadır.

Merkezi Fransa, 22 bölgeye bölünmüş olup bu bölgeler de 96 alt bölgeye (departman) ayrılmıştır. 4 denizaşırı departman mevcuttur: Guadaloplar, Martinik, Fransız Guyanı ve Reunion. 4 denizaşırı kendine bağlı ülke mevcuttur. Bunlar: Fransız Polonezyası, Yeni Kaledonya, Vallis, Fransız Güney ve Antartika ülkesi, Özel statülü Mayotte ve St Pierre-Mikelon bölgeleridir.

Fransız Milli Meclisi'nde 577 milletvekili 5 yıllık süre için doğrudan seçilir ve her seçimde tüm koltuklar için oylama yapılır.⁵ 331 senatör için ise tüm Fransa tarafından seçilmiş olan belediye meclisi üyelerinden, il yerel meclis üyelerinden, Bölge yerel meclis üyelerinden oluşan seçmenler tarafından 9 yıllık bir süre için seçilmektedir. Senato seçimleri

⁴Paris Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği, 2003 Yılı Fransa Ülke Raporu
www.foreigntrade.gov.tr/pazaragiris/ulkeler/fra/fra-rap-dig-yi4.doc (15.02.2007)

⁵ <http://tr.wikipedia.org/wiki/Fransa> (15.02.2007)

her 3 yılda bir yapılır ve her seçimde senatonun üçte biri yenilenir. Senatörler 2010 yılından itibaren 6 yıllık bir süre için seçilecektir. Yine her 3 yılda bir yapılan seçimlerle yarısı yenilenecektir. Senatonun yasama gücü sınırlı olup Parlamento ile anlaşmazlık yaşanması durumunda son söz Meclis'tedir.

Üye olduğu uluslararası kuruluş ve örgütler: AfDB (Afrika Kalkınma Bankası), AsDB (Asya Kalkınma Bankası), AG (Avustralya Grubu), BDEAC, BIS (Uluslararası İmar Bankası), CCC (Gümrük İşbirliği Konseyi), CDB (Karayipler Kalkınma Bankası), CE (Avrupa Konseyi), CERN (Avrupa Nükleer Araştırma Teşkilatı), EAPC (Avrupa - Atlantik Ortaklık Konseyi), EBRD (Avrupa Yatırım ve Kalkınma Bankası), ECA (Birleşmiş Milletler Afrika Ekonomik Komisyonu), ECE (Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Komisyonu), ECLAC (Birleşmiş Milletler Latin Amerika ve Karayipler Komisyonu), EIB (Avrupa Yatırım Bankası), EMU (Avrupa Ekonomi ve Para Birliği), ESA (Avrupa Uzay Ajansı), ESCAP (Asya ve Pasifikler Ekonomik ve Sosyal Komisyonu), Avrupa Birliği, FAO (Tarım ve Gıda Örgütü), FZ, G-5, G-7, G-10, IADB (Amerika Bölgesi Kalkınma Bankası), IAEA (Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı), IBRD (Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankası) ve diğerleri.

BÖLÜM II GENEL EKONOMİK DURUM

2.1. Genel Ekonomik Yapı

Fransa, Avrupa'nın iktisadi açıdan güçlü ülkelerinden biridir. Tarım ürünleri bolluğu ve çeşitliliği ile Avrupa Ekonomik Topluluğu içinde birinci sırada, süt ürünleri açısından ise dünyada dördüncü sırada yer almasının yanı sıra, sanayisi oldukça güçlü bir ülkedir. Endüstri, ülke gelirinین çeyreğini ve ticaret kazancının %80'inden fazlasını karşılamaktadır.

Devlet 1990'ların başından beri Fransa Telecom, Fransız Havayolları ve bankalar gibi diğer endüstrilerdeki hisselerini elden çıkarmaya başlamıştır. Yüksek orandaki işsizlik hala Fransa için sorun teşkil etmektedir. Fransa, geniş refah imkanlarını ve muazzam devlet bürokrasisini kesmekten kaçınmış ve bütçe açığını kapatmak için savunma harcamalarını kesmeyi ve vergileri yükseltmeyi tercih etmiştir.

Dünya piyasalarında, 2002 yılında yüksek petrol fiyatları, düşen sermaye piyasaları, uluslararası siyasi belirsizlikler gibi pek çok etken nedeniyle beklenen olumlu gelişmeler gözlenememiş ve bu durum Fransa'yı da olumsuz etkilemiştir. Ülkedeki işsizliğin artmasının yanı sıra gelirin belirgin şekilde yükselmesinin etkisiyle hanehalkı tüketimindeki artış Fransa'daki aktiviteleri desteklemiştir.⁶

Tablo- 2. Temel Ekonomik Göstergeler

Yıl	GSYİH (Milyar Dolar)	Kişi Başına Gelir (Dolar)	Büyüme Oranı (%)	Enflasyon Oranı (%)	İhracat (Milyar Dolar)	İthalat (Milyar Dolar)
1998	1.463,0	24.923	3,5	0,6	303,0	278,1
1999	1.445,0	24.492	3,2	0,5	300,1	282,1
2000	1.310,0	22.054	4,2	1,7	295,5	294,4
2001	1.312,0	21.977	2,1	1,6	291,4	288,6
2002	1.424,0	23.773	1,3	1,9	305,9	298,6
2003	1.756,7	29.170	0,9	2,1	361,9	360,8
2004	2.046,0	33.874	2,1	2,1	421,1	429,1
2005	2.111,0	34.835	1,5	2,0	450,3	479,8

Kaynak: Dış Ticaret Müsteşarlığı

2003 yılının ilk çeyreğinde ekonominin gidişatı önceki yıl ile aynı seyrinde gelişme göstermiştir. Büyüme yavaşlamakla birlikte, talep bileşenlerinin değişimleri farklılık göstermiştir. Diğer taraftan, sanayi ve toptan satışlar, ihracat ve yatırımların durgunluğundan etkilenmiş, perakende satışlar, hizmetler ve ilgili sektörler tüketim artışından olumlu etkilenmiştir.

⁶ Dış Ticaret Müsteşarlığı Fransa Ülke Raporu, www.dtm.gov.tr (15.02.2007)

2004 yılında %2,1 oranında büyüme gösteren Fransa'nın 2005 yılı büyüme oranı ise 1,5 düzeyinde olmuştur. Dış Ticaret Müsteşarlığı'nın verilerine göre Fransa'nın 2005 yılı ihracatı 450,3 milyar dolar iken, ithalat değeri ise 479,8 milyar dolardır (Tablo 2).

2.2. Dış Ticaret

2.2.1. Dış Ticaret Rejimi

AB üyesi olan Fransa, dış ticaret politikasıyla ilgili tüm mevzuatını Avrupa Birliği müktesebatına uyumlaştırmıştır. Bu politikada serbest ticaret esastır. Ancak, uluslararası taahhütler çerçevesinde, bazı ürünlerin Topluluk sınırlarına girişi gözetim altına alınmış, sınırlanmış ve bazı tedbirler alınmıştır. Bu çerçevede kontenjane tabi ürünler ithalat lisansı ile ithal edilmekte, ithalat akışının izlenmesi gereken bazı ürünlerde ise gözetim belgesi düzenlenmektedir.

Fransa'nın gümrük rejiminde uluslararası alanda geçerli kamu sağlığı, kamu düzeni ve güvenliği, milli varlıkların korunması, hayvan ve bitki türlerinin korunması, çevre korunması, taklit ile mücadele gibi esaslara dayalı olmak üzere ithali ve ihracı özel izne tabi ürünler bulunmaktadır.

Serbest dolaşım rejimi üçüncü ülkelerden Topluluğa ithal edilen ürünlerle ilgili olarak uygulanan ticaret politikası tedbirleri ile tarifeleri belirlemektedir. Gümrük vergileri, Ortak Tarım Politikasından kaynaklanan vergiler, varsa antidamping vergileri tahsili ile, kontenjan ve diğer kısıtlama tedbirleri gibi, topluluk ticaret politikasından kaynaklanan tedbirlerin uygulanması bunlar arasındadır.

Tüketime sunma rejimi ise; Katma Değer Vergisinin, Petrol ürünleri üzerinden alınan vergilerin, Alkol üretimi ve tüketimi, içki dolaşımı vergisinin, Bazı tarım ve sanayi ürünlerinden alınan parafiskal vergilerin ödenmesi gibi ithalatçının ürünü iç piyasaya serbestçe sunabilmesini sağlamak üzere yerine getirilmesi gereken formalitelerden oluşmaktadır.

Fransa'da KDV oranı genel olarak % 19,6 olup, ilaç ve yazılı basına %2.1, gıda (alkollü içkiler ve çikolata hariç) ve kitaplara ise % 5,5 uygulanmaktadır.⁷

2.2.2. Dış Ticaret Politikası

Fransa'nın dış ticaretini geliştirme yönünde bölgesel, ulusal ve Avrupa boyutunda olmak üzere sunduğu destekleri arasında en çok önem ve destek verdiği alan küçük ve orta ölçekli işletmelerin uluslararası alana açılımlarını özendirme ve yurtdışı faaliyetlerini geliştirmesidir. Fransa'da bu amaçla çok sayıda ve çok çeşitli yardım türleri resmi, yarı resmi ve özel kuruluşlar tarafından organize edilmektedir. Söz konusu yardımlar, yabancı piyasaların

⁷ Paris Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği, 2003 Yılı Fransa Ülke Raporu
www.foreigntrade.gov.tr/pazaragiris/ulkeler/fra/fra-rap-dig-yi4.doc (15.02.2007)

tanıtımı, mevzuat bilgisi temini, pazar olanakları bilgisi temini, seminer, konferans organizasyonu yardımı, fuar katılım desteği, firma karşılaştırmaları organizasyonu, reklam tanıtım faaliyetleri desteği, teknolojik tanıtım desteği, yatırımların garantisi, kredi ve sigorta destekleri, teknolojik yeniliklerin teşviği, araştırma ve geliştirme faaliyetleri desteği, seyahat masraflarının karşılanması desteği vb. şeklinde gerçekleştirilmektedir.

Fransız Hükümetince 1998 yılında yürürlüğe giren mali protokol ile gelişmekte olan ülkelere ihracat yapan KOBİ'lerin desteklenmesi uygulaması çerçevesinde, aralarında Türkiye'nin de bulunduğu bazı ülke (Çin, Güney Afrika Cumhuriyeti, Tayland, Hindistan, Azerbaycan, Kazakistan, Fas, Tunus, Cezayir, Filipinler, Kolombiya, Bolivya, Peru, Panama) pazarlarına girişte Fransız KOBİ'lerine proje bazında kredi sağlama uygulaması sürdürülmektedir.⁸

Ekonomi Bakanlığı Dış Ekonomik İlişkiler Genel Müdürlüğü ile Dış Ticareti Geliştirme Merkezi (CFCE) arasında yapılan bir Protokol ile firmalar artık yurt dışındaki ihracatlarına destek olmak gayesiyle kredi sistemi çerçevesinde, bölgesel meslek odalarından her türlü bilgi edinme hakkına sahip bulunacaklardır. Bu aynı zamanda Fransız esnaf ve zanaatkar firmaları ile çok küçük ölçekli işletmelerin dış pazara açılmalarını sağlayacaktır.

Fransa'nın ihracatının artırılması ve yabancı ülkelerdeki yatırımlarının daha geliştirilmesi, amacıyla, Ekonomi, Maliye ve Sanayi Bakanlığı kapsamında bulunan ve dış ticaretten sorumlu kuruluş olan Dış Ekonomik İlişkiler Genel Müdürlüğü dış teşkilatı itibarıyla 2002 yılı başında yeni bir yapılanmaya giderek, diğer ülkelerde bulunan Büyükelçilikler nezdindeki Ekonomi, Ticaret, Maliye ve Gümrük Müşavirliklerini tek bir yapı altında birleştirmiştir. Bu reform çerçevesinde 113 ülkede 156 Ekonomi ve Ticaret Müşavirliği mevcut bulunmaktadır.

2.2.3. İhracat

Dünya Ticaret Örgütü verilerine göre Fransa'nın 2005 yılındaki ihracatı bir önceki yıla göre %1,7 oranında artarak 460 milyar 157 milyon dolar düzeyinde gerçekleşmiştir (Tablo 3).

Tablo- 3. Fransa İhracat Rakamları (milyon dolar)

	2001	2002	2003	2004	2005
İhracat	323.379	331.719	392.039	452.106	460.157

Kaynak: Dış Ticaret Müsteşarlığı

İhracat ürünleri: Makine ve taşımacılık araçları, uçak, plastik ürünler, kimyasallar, eczacılık ürünleri, demir - çelik, meşrubat.

İhracat ortakları: AB (Almanya, İngiltere, İspanya, İtalya, Belçika - Lüksemburg), ABD.

⁸ Paris Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği, 2003 Yılı Fransa Ülke Raporu
www.foreigntrade.gov.tr/pazaragiris/ulkeler/fra/fra-rap-dig-yi4.doc (15.02.2007)

2.2.4. İthalat

Dünya Ticaret Örgütü verilerine göre Fransa'nın 2005 yılındaki ithalatı bir önceki yıla göre %5,7 oranında artarak 497 milyar 853 milyon dolar düzeyinde gerçekleşmiştir (Tablo 4).

Tablo- 4. Fransa İthalat Rakamları (milyon dolar)

	2001	2002	2003	2004	2005
İthalat	328.608	329.262	398.840	470.945	497.853

Kaynak: Dış Ticaret Müsteşarlığı

İthalat ürünleri: Makine ve parçaları, araçlar, ham petrol, uçak, plastik ürünler, kimyasal ürünler.

2.2.5. Dış Ticaretin Ülkelere ve Bölgelere Göre Dağılımı

Fransa'nın 2003 yılı ihracatının 203 milyar 292 milyon Euro'luk kısmı AB alanına gerçekleşmiştir. İhracatında başta gelen ülke Almanya'dır. 2003 yılında Fransa, 47,1 milyar Euro ile ihracatının %14,91'ini Almanya'ya gerçekleştirmiştir. Fransa'nın ihracatında Almanya'yı 32,2 milyar Euro ile İspanya, 30,3 milyar Euro ile İngiltere ve 29,3 milyar Euro ile İtalya izlemektedir. **Türkiye, Fransa'nın ihracat yaptığı ülkeler arasında 3 milyar 252 milyon Euro ile 15 inci sıradadır.**⁹

Tablo- 5. 2004 yılında (Ocak-Kasım) Fransa'nın Dış Ticaretindeki Başlıca Ülkeler

	İhracat (Milyon Euro)	İthalat (Milyon Euro)
Almanya	46.024	50.349
İngiltere	30.459	21.724
İspanya	36.958	31.124
ABD	22.165	21.025
Japonya	5.288	8.218
Türkiye	3.270	2.819
Kanada	2.370	1.681

Kaynak: Fransa Dışişleri Bakanlığı, Ticaret Sayfası <http://www.dree.org/economie/>

2004 yılının 11 ayında Almanya'ya yapılan ihracat 46 milyar 24 milyon Euro'dur. Aynı dönemde Almanya'dan yapılan ithalat ise 50 milyar 349 milyon Euro'dur. İngiltere aynı dönemde yapılan 30 milyar 459 milyon Euro'luk ihracat ve 21 milyon 724 milyon Euro'luk ithalat ile Fransa'nın dış ticaretinde ikinci ülke konumundadır. İngiltere'yi, İspanya, ABD, Japonya, Türkiye ve Kanada takip etmektedir (Tablo 4).

⁹ Paris Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği, 2003 Yılı Fransa Ülke Raporu www.foreigntrade.gov.tr/pazaragiris/ulkeler/fra/fra-rap-dig-yi4.doc (15.02.2007)

2.3. Önde Gelen Sektörlerin Durumu

2.3.1 Tarım ve Hayvancılık

Fransa'nın temel tarım ürünleri arasında tahıllar ilk sırada yer almaktadır. Fransa tahıl üretiminde AB içinde 1., Dünya da 5. sırada yer almaktadır. Toplam üretimi 69 milyon tondur. Diğer tarım ürünleri ise; Hububat, Şeker pancarı ve kamışı, Patates, Şarap ve diğer alkollü içkiler, Sığır Eti ve Canlı Hayvan, Sütü Ürünler, Su Ürünleri, her türlü hazırlanmış gıda ürünüdür.

Şarap: Fransa, 50 milyon hektolitrelik şarap üretimi ile İtalya'nın önünde dünyada 1.sıradadır.

Süt: Almanya'dan sonra AB'de ikinci dünyada ise 5. sıradadır. Yıllık üretimi 23 milyon litredir.

Şeker pancarı: AB ve dünyada şekerpancarı üretiminde 1. sıradadır. Yıllık üretimi yaklaşık 31 milyon tondur.

Yağlı tohumlar: 5,5 milyon tonluk üretimi ile AB'de 1. sıradadır. Bu üretimin 3,3 milyon tonunu kolza yağı, 1,6 milyon tonunu turnusol yağı, 0,3 milyon tonunu soya yağı oluşturmaktadır.

Sığır: 20 milyon

Domuz : 15,3 milyon

Koyun: 9,2 milyon

Kümes hayvanları: 1,2 milyon

Fransa'da 664 000 çiftlik bulunmaktadır ve bunlarda 855.000 tam zamanlı işçi çalışmaktadır. Kullanılan tarım alanı 32,5 milyon hektar olup Fransa'nın topraklarının yaklaşık %59'unu oluşturmaktadır.¹⁰

Fransa, AB Ortak Tarım Politikasını uygulamaktadır. Tarım teşviklerini de bu politika çerçevesinde yürütülmektedir. Önümüzdeki yıllarda dünya ticaretindeki liberalleşme ve tarım teşviklerinin azaltılması talebinin gündeme getirilmesiyle AB Ortak Tarım Politikası çerçevesinde tarım teşviklerinde azalmaya gidilecektir.

AB, 2007 yılından itibaren tarımda sübvansiyonların azaltılması suretiyle yeni bir finans sistemine geçecektir. Sektörde bulunan üreticiler bu sürece karşı çıkmakla birlikte AB politikaları çerçevesinde bu sürece geçişe hazırlanmaktadır. Fransa, yeni politikalar çerçevesinde, yeni üretim modelleri geliştirme çabası içindedir. Özellikle çevreye duyarlı, sağlık ve güvenliği ön planda tutan yeni modeller oluşturmaya çalışmaktadır. Yeni tarım politikalarının Fransa'nın ihracatını olumsuz etkileyeceği düşünülmeyle birlikte bunu önleyici formülleri geliştirme çabası da sürmektedir.

¹⁰Paris Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği, 2003 Yılı Fransa Ülke Raporu
www.foreigntrade.gov.tr/pazaragiris/ulkeler/fra/fra-rap-dig-yi4.doc (15.02.2007)

Fransa, 2003 yılında, ihracat ve ithalatta yaşanan kısmi gerilemenin aksine tarım ve hayvancılık ürünleri ihracatında bir artış sağlamıştır. Tahıl ve endüstriyel bitkiler ile sığır eti ihracatındaki artışlar sektörü olumlu etkilemiştir (Tablo 6).

Tablo- 6. Tarım Ürünleri İhracatı (Bin Euro)

ÜRÜN	2002	2003
Tahıl ve Endüstriyel Bitkiler	5.017.893	5.281.528
Bostan ve bahçe ürünleri	1.169.482	1.108.027
İçecek için meyve ve bitkiler	1.491.987	1.367.655
Sığırlar	1.307.859	1.339.773
Koyun keçi ve atlar	142.289	123.222
Domuz	42.380	38.980
Kümes hayvanları	254.797	265.559
Diğer hayvanlar	58.436	64.915
Su ürünleri	525.219	482.976
Kasaplık etler	1.998.384	2.068.470
Kümes hayvanları etleri	1.181.547	1.098.660
Etten mamül hazır ürünler	620.386	610.372
Hazır balık ve su ürünleri	656.148	678.328
Süt ve sütlü mamüller	3.959.038	3.932.087
TOPLAM	18.425.845	18.460.552

Kaynak: Paris Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği

Fransa, tarım ve gıda ürünlerinin dağıtımında dünyanın en gelişmiş sistemine sahiptir. Tüketicilerin, en iyi kalitede ve doğru zamanda ürünlere sahip olabilmelerini sağlayan çok gelişmiş taşıma ve dağıtım kanalları bulunmaktadır. Batı Atlantik'ten Fransa'ya getirilen ithal tarım ürünleri ve gıda maddeleri, Fransa'nın kuzey limanından (Le Havre) veya Hollanda'nın Antwerp ve Rotterdam limanlarından ülkeye girer. Akdeniz veya Afrika ülkelerinden getirilen ithal ürünler, güneydeki Marseille limanından ülkeye girer. Diğer AB ve Avrupa ülkelerinden getirilen ithal ürünler, Paris'in güneyindeki dünyanın en büyük toptan yiyecek pazarına kamyonlarla getirilir.¹¹

Fransa'nın tarım ve hayvancılık ürünleri ithalatında önemli kalemler arasında bostan ve bahçe ürünleri (sebze ve meyveler), yine içeceklerde kullanılan meyve ve bitkiler, tahıl ve endüstriyel bitkiler ve su ürünleri (taze veya hazırlanmış) önemli kalemler olarak görülmektedir (Tablo 7).

¹¹ <http://www.ihracatdunyasi.com/fransastratrap.html> (15.02.2007)

Tablo- 7. Tarım Ürünleri İthalatı (Bin Euro)

ÜRÜN	2002	2003
Tahıl ve Endüstriyel Bitkiler	1.323.297	1.311.614
Bostan ve bahçe ürünleri	2.388.596	2.479.294
İçecek için meyve ve bitkiler	2.819.185	2.938.593
Sığırlar	75.674	77.240
Koyun keçi ve atlar	262.617	256.923
Domuz	17.145	15.561
Kümes hayvanları	94.643	101.763
Diğer hayvanlar	172.452	166.207
Su ürünleri	1.005.198	951.247
Kasaplık etler	2.335.978	2.238.052
Kümes hayvanları etleri	379.936	390.132
Etten mamül hazır ürünler	543.430	543.486
Hazır balık ve su ürünleri	2.457.692	2.376.114
Süt ve sütü mamüller	1.920.305	1.877.554
TOPLAM	15.796.148	15.723.780

Kaynak: Paris Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği

Fransa'daki işlenmiş gıda maddelerinin yerel kaynaklı olması sebebiyle, ülkenin birçok yerinde gelişmiş bölgesel pazarlar bulunmaktadır. Fransa, çok modern ve yeterli bir dağıtım ve taşıma sistemine sahip olmasına rağmen, ürünlerin ülke içindeki hareketini aksatıcı, liman görevlilerinin, kamyon şoförlerinin veya işçi sorunlarının sebep olduğu beklenmeyen grevler gerçekleşmektedir. Ancak alternatif limanların varlığı, diğer ülkeler ihracatçılarının karşılaşılabileceği bu tür problemlerin etkisini azaltmaktadır.

2.3.2. Sanayi

Fransa Otomobil, Havacılık ve Uzay Sanayi, Çelik, Makina, Kimyasal Ürünler, Metalurji, Elektronik, Madencilik, Plastik Sanayi, Tekstil, Gıda Sanayii, Turizm olmak üzere pek çok alanda oldukça gelişmiş bir sanayiye sahiptir.

Yapı ve inşaat sektörü yıllık 102 milyar Euroluk (2002 yılı) cirosu ile Fransa endüstrisinin lider sektörüdür. Sektördeki işgücü sayısı 1.400.000'dir. Sektördeki en önemli üç kuruluş Bouygues, Vinci ve Eiffage olup bu kuruluşlar Avrupa'nın yapı sektörünün de lider kuruluşlarıdır.

2.3.3 Enerji

Fransa'nın 1973-1974 petrol krizinden sonra yenilenen enerji politikasında temel amaç Fransa'nın uzun dönem enerji ihtiyaçlarının güvenli bir şekilde sağlanmasıdır. Fransız enerji politikasında her türlü enerjinin uzun süreli, garantili ve güvenli bir şekilde temini esastır. Enerjinin rekabet edebilir fiyatlarla piyasaya sunulması oldukça önemlidir ve bunun içinse kamu ve özel sektör enerji firmalarının hem iç piyasada hem de uluslararası piyasalarda

uyumlu ve rekabet içinde çalışmalarını gerekmektedir. Çevreye ve gelecek nesillere duyarlı temiz enerji üretimini sağlayacak modellerin kurulması ve geliştirilmesi ise diğer bir önemli husustur.

Fransa, elektrik üretiminin % 78,1 ini nükleer enerjiden sağlamaktadır. % 50,7 oranında enerji bağımsızlığına sahip olan Fransa'nın Birincil enerji tüketimi 275,2 milyon ton petrole eşdeğerdir. Bunun % 34,7'si akaryakıt, % 1,5'i elektrik, % 14,6'i gaz ve % 4,5'ü kömür, % 4,7'si dönüştürülebilir enerjidir. 230 bin işgücünün bulunduğu sektörde net elektrik tüketimi ise 534 milyar kilovat saattir.¹²

2.3.4. Otomotiv

Fransa'nın ihracatında taşıt araçları birinci sırada yer almaktadır. Fransa, otomotiv sektöründe Avrupa'da Almanya'dan sonra en büyük endüstriye sahip ülkedir. 2003 yılında Fransa'nın otomotiv sektörü ihracatı 72,6 milyar Euro olarak gerçekleşmiştir. Halihazırda ülkede bulunan 21 otomobil fabrikasında 21 çeşit araç üretilmekte, ayrıca 6 ticari, 7 otobüs ve kamyon fabrikası bulunmaktadır. Sektör, 126 milyar Euro'luk cirosuyla ülke sanayinin en önemli sektörü konumundadır.

2003 yılında otomotiv sanayi araçları ihracatında 2002 yılına yaklaşık % 1'lik bir düşüş gerçekleşmiştir. Bu düşüş özellikle hava taşıtları ihracatındaki düşüşten kaynaklanmıştır. Fransa'nın taşıt araçları ihracatı 2002 göre 2003 yılında artış göstermesine rağmen hava taşıtları ihracatında düşüş yaşanmıştır (Tablo 8).

Tablo- 8. Otomotiv Sanayi İhracatı (Bin Euro)

	2002	2003
Taşıt araçları	32.910.187	34.269.514
Karoser ve Römorklar	852.599	773.195
Taşıt araçları ekipmanları	14.178.913	13.842.536
Motorsiklet ve ekipmanları	354.972	422.546
Hava ve uzay araçları	21.940.313	19.619.559
Diğer eşya taşımaya mahsus araçlar	3.086.343	3.720.215
Toplam	73.323.327	72.647.565

Kaynak: Paris Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği

Otomotiv sektörü Fransa'nın ithalatında da önemli bir yer tutmaktadır. Bu sektörde 2002 yılı ithalatı 51,8 milyar Euro iken 2003 yılında % 2,5'luk bir düşüşle bu rakam 50,5 milyar Euro olmuştur. Otomotiv sektörü ithalatında taşıt araçları 25,1 milyar Euro'luk payla en başta yer almaktadır (Tablo 9).

¹² Paris Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği, 2003 Yılı Fransa Ülke Raporu
www.foreigntrade.gov.tr/pazaragiris/ulkeler/fra/fra-rap-dig-yi4.doc (15.02.2007)

Tablo- 9. Otomotiv Sanayi İthalatı (Bin Euro)

	2002	2003
Taşıt araçları	25.530.915	25.179.873
Karoser ve Römorklar	797.666	781.574
Taşıt araçları ekipmanları	10.555.053	11.215.059
Motorsiklet ve ekipmanları	1.040.280	1.146.418
Hava ve uzay araçları	11.574.671	10.423.075
Diğer eşya taşımaya mahsus araçlar	2.305.641	1.758.399
Toplam	51.804.226	50.504.398

Kaynak: Paris Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği

Otomotiv sektöründe taşıt araçları üretimi çok önemli bir yer tutmaktadır. 2002 yılında Fransa'nın taşıt aracı üretimi 5.997.000 adet olmuştur. Sektörün en önemli iki kuruluşu PSA (Peugeot- Citroen) ve Renault'dur. Otomotiv ekipmanlarında ise Faurecia ve Valeo iki önemli gruptur.

2.3.5. Tekstil Ve Hazır Giyim

Fransa'nın tekstil ve hazır giyim ihracatı, genel ekonomik durgunluğa paralel olarak düşüş göstermektedir. 2002 yılında 6,5 milyar Euro olan tekstil ihracatı 2003 yılında 6,1 milyar Euro'ya gerilemiştir. Markalı ve yüksek fiyatlı ürünleriyle dünya piyasalarında önemli bir yer tutan hazır giyim sektöründe de 2002 yılında 9,9 milyar Euro olan ihracat, 2003 yılında 9,5 milyar Euro'ya gerilemiştir (Tablo 10).

Tablo- 10. Tekstil Sektörü İhracat (bin Euro)

	2002	2003
Tekstil	6.605.154	6.128.107
Hazır Giyim	9.922.761	9.501.092
Toplam	16.527.915	15.629.199

Kaynak: Paris Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği

Fransa, tekstil ve hazır giyim sektöründe dünyada önde gelen bir ülkedir. Her ne kadar 2003 yılında ekonomik durgunluğa bağlı olarak ithalatında da küçük bir gerileme olsa da hem AB içinde hem de dünya piyasalarında önemli bir alıcıdır. 2002 yılında tekstil ürünleri ithalatı 6 milyar Euro iken 2003 yılında 5,5 milyar Euro'ya düşmüş, yine hazır giyim ithalatı da küçük bir düşüşle 18,4 milyardan 18 milyara gerilemiştir. Toplam tekstil sektörü ithalatı ise 23 milyar 565 milyon 761 bin Euro'dur (Tablo 11).

Tablo- 11. Tekstil Sektörü İthalat (bin Euro)

	2002	2003
Tekstil	6.054.263	5.552.058
Hazır Giyim	18.467.610	18.013.703
Toplam	24.521.873	23.565.761

Kaynak: Paris Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği

2.3.6. Diğer Sektörler

Fransa'da yukarıda saydığımız sektörlerin yanında kimya, eczacılık, demir alüminyum, cam, plastik gibi diğer sektörler de gelişme göstermiştir.

Fransa, kimya sanayi Atofonia, Rhodia, Hutchinson, SNPE, Air Liquide gibi firmalar, eczacılık sanayinde Aventis, Sanofi-Synthelabo, Pierre Fabre, Ipsen, Servier, Fornier gibi firmalar ve 125 milyar Euro'luk ciroyuyla bu sektör pazarının önemli tedarikçileri arasındadır. Genel ekonomik durgunluğa rağmen 2003 yılı ihracatını 2002 yılındaki seviyesinde tutmuştur.

Tablo- 12. Fransa Endüstrisinin Önemli Sektörlerine İlişkin Veriler

	Kimya Sektörü	Moda ve lüks mallar	Eczacılık	Otomotiv	İşlenmiş ürünler (Demir, alüminyum, cam, plastik)
Yıllık ciro	85,4 milyar Euro	39 milyar Euro	39 milyar Euro	126 milyar Euro	62,6 milyar Euro
İşgücü	344.000	222.000	96.700	277.000	362.000
Önemli kuruluşlar	Atofonia, Rhodia, Hutchinson, SNPE, Air Liquide	L'Oreal, Chanel, Hermes, Lancel,	Aventis, Sanofi-Synthelabo, Pierre Fabre, Ipsen,	579 firma var	Saint-Gobain Arcelor Pechiney, Michelin,

Kaynak: Paris Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği

Genel olarak sektörel bazda ithalat ve ihracatını aynı seviyede tutan ve sektörler itibariyle az da olsa fazla verme gayretinde olan Fransa'nın kimya sektörü bu anlamda dış ticaret fazlası vermektedir. Ancak 41,6 milyar Euro'luk ithalatıyla da önemli bir alıcı konumundadır.

Plastik sanayi ihracatı, 2003 yılında da 2002 yılındaki seviyesini korumaktadır. Sektörde özellikle plastikten plaka, tüp ve profiller, ambalaj malzemeleri ve yapı malzemeleri önemli kalemler olarak görülmektedir.

Aynen ihracatında olduğu gibi plastik sanayi ithalatında da küçük bir düşüşe rağmen 2003 yılında da 2002 yılındaki seviyesini korumuş ve 7,2 milyar Euro'luk dışalım gerçekleştirmiştir. İthalatında da önemli kalemler ihracatındaki gibi plastikten plaka, tüp ve profiller, ambalaj malzemeleri ve yapı malzemeleri olarak görülmektedir.

Fransa, Avrupa Birliği'nin AKÇT (Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu) anlaşması çerçevesine belirli korunma önlemleri ve DTÖ anlaşmaları çerçevesinde demir çelik sektörü dış ticaret politikalarını yürütmektedir. Özellikle otomotiv sanayinin önemli bir tedarikçisi olan demir-çelik sektörü yanında demir dışı metaller açısından da önemini korumaktadır.

Fransa'nın demir-çelik ürünleri ihracatı, 2003 yılında, 2002 yılındaki seviyesini korumuş, demir dışı metallerde ise küçük bir düşüş yaşanmıştır.

Fransa yapı sanayi ile otomotiv sanayinin AB'nin en önemli sanayilerinden olması, demir çelik ve özellikle yapı sanayinde kullanılan demir dışı metallerde önemli bir alıcı olmasını sağlamıştır. Sektör, 2003 yılında 8,9 milyar Euro'luk demir-çelik ürünleri, 11,7 milyar Euro'luk demir dışı metal ürünler olmak üzere 20,7 milyar Euro'luk bir dışalım gerçekleştirmiştir. Demir dışı metaller arasında özellikle 2,7 milyar Euro'luk ithalatla alüminyum ürünleri önemli bir yer tutmaktadır.

Makina ve elektrikli cihazlar, otomotiv sektöründen sonra Fransa'nın en önemli ihracat sektörüdür. Bu sektörde özellikle elektrik-elektronik cihazların ihracatı 2002 yılına göre düşüş yaşamıştır. Yine makine ve aletler ihracatında da az da olsa düşüş yaşanmıştır. Sektör ihracatında 2002 yılına göre yaklaşık % 10'luk bir düşüş yaşanmıştır.

Bu sektör ithalatı Fransa'nın en önemli ithalat kalemidir. Sektör ithalatında da 2002 yılına göre 2003 yılında düşü yaşanmış ve toplam 69 milyar Euro'luk bir ithalat gerçekleşmiştir. 2003 yılı ithalatı içinde 11,8 milyar Euro ile bilgisayar ve ekipmanları en önemli kalem olmuş, ayrıca 5,5 milyar Euro ile elektronik kompozantları, 3,2 milyar Euro ile pompa, kompresör ve hidrolik sistemli makineler, 2,9 milyar Euro ile beyaz eşya ekipmanları, 2,3 milyar Euro ile özel kullanıma mahsus makineler önemli ithal kalemleri olmuştur.

BÖLÜM III TÜRKİYE İLE EKONOMİK VE TİCARİ İLİŞKİLERİN GELİŞİMİ

3.1. Siyasi İlişkiler

Fransa ve Türkiye ilişkileri köklü bir geçmişe sahiptir. Özellikle Kanuni Sultan Süleyman döneminde Fransa Osmanlı Devleti'ni diğer Batı Avrupa ülkelerine karşı bir tür dengeleyici olarak görmüş ve işbirliği yapmıştır.¹³

Bugüne kadar iki ülke arasında yapılan anlaşmalar şunlardır:

- 31.08.1946 - Ticaret ve Ödeme Anlaşması
- 18.02.1987 - KEK Kurulmasına İlişkin Protokol
- 05.01.1989 - Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşması
- 11.02.1992 - Bilimsel ve Teknik İşbirliği Anlaşması
- 13.04.1992 - Turizm İşbirliği Anlaşması
- 15.01.1993 - KEK III. Dönem Toplantısı Mutabakat Zaptı
- 04.02.1993 - Standartlar Alanında İşbirliği Anlaşması
- 05.09.1996 - Denizcilik anlaşması
- 20.02.1998 - Türkiye – Fransa 2000 Anlaşması

3.2. Ticari İlişkiler

3.2.1. Dış Ticaret Rejimi

Türkiye ile Avrupa Birliği arasında tamamlanan Gümrük Birliği ile, sınai ürünler ve ayrı bir anlaşmaya konu teşkil eden bazı demir-çelik ürünleri üye ülkelerle aynı rejime tabi olmuştur. Yani Topluluk ülkelerinde veya Türkiye'de üretilen ya da Topluluk veya Türkiye'de serbest dolaşımda olan tamamen veya kısmen üçüncü ülke kaynaklı ürünlerden üretilen ürünler, Topluluk veya Türkiye'de serbest dolaşımda olan üçüncü ülke kaynaklı ürünler, serbest dolaşımda sayılmaktadır.¹⁴

İhracatçı ülke makamları tarafından verilen A.TR modeli bir dolaşım belgesi ile sanayi ve işlenmiş tarım ürünlerinin serbest dolaşımı sağlanmaktadır.

- Taraflar arasında yolcu beraberinde taşınan mallar ile,
- Posta yoluyla gönderilmiş olup, söz konusu serbest dolaşım rejiminden yararlanmağa hak kazanmış mallar, A.TR belgesi ibrazından muaf tutulmaktadır.

Taraflar arasındaki tarım ürünleri ticareti ise çeşitli ürünlerde vergi indirimleri veya muafiyetlerini içeren tercihli bir anlaşma çerçevesinde yürütülmekte olup, bu ürünlerin ticaretinde 1.1.1999 tarihinden itibaren EUR 1 belgesi kullanılmaktadır.

¹³ <http://tr.wikipedia.org/wiki/Fransa> (15.02.2007)

¹⁴ http://www.kobifinans.com.tr/dis_pazar/041703/4142 (15.02.2007)

3.2.2. İkili Ticaret

Fransa, ikili ticarete sürekli açık verdiğimiz ülkelerden birisi durumundadır. Ülkemizin en önemli ticaret ortaklarından birisi olan Fransa ile ticaretimizde ortaya çıkan açığa motorlu taşıtlar ile aksam ve parçaları çok önemli bir yer tutmaktadır. Söz konusu ürünlerin Fransa'dan toplam ithalatımız içindeki payı yaklaşık % 15 civarındadır.

Diğer taraftan, Fransa, ithalatımızda olduğu gibi ihracatımızda da önemli bir yere sahiptir. İthalatımızda motorlu taşıtlar ile bunların aksam ve parçaları ilk sırada yer alırken, ihracatımızda giyim eşyaları, motorlu taşıtlar, tekstil elyafı ve mamulleri ilk sıralarda yer almaktadır.

İkili ticari değişimler, on yıl önce ortaya konan Gümrük Birliği dinamiğinin de teşvikiyle, bir çok yıldan bu yana, güçlü ve düzenli bir büyüme göstermektedir. Avrupa Birliği pazarı dışında, Türkiye, Rusya, Kanada ya da Hindistan gibi büyük ülkelerin önüne geçerek, Fransız ihracatında, 6. sıraya yükselen pazar olmuştur. Çeşitli alanlarda faaliyet gösteren, Türkiye'deki Fransız varlığı, sanayi, gıda, dağıtım ve bankacılık ile finansal hizmetler de dahil olmak üzere, hizmetler sektöründe imrenilecek bir durumdur.¹⁵

Fransa ile Türkiye arasındaki ticari alışverişlerin önü, Avrupa Birliği ile gümrük birliği anlaşması yürürlüğe girdiği anda gözle görülür şekilde açılmıştır. On yılda, değer olarak üç misli artmıştır; Fransa'nın yalnızca Türkiye'ye ihraç ettiği mal, tüm ihraç mallarının toplamından 4 kez daha hızlı bir şekilde artış göstermiştir. Özellikle, otomotiv sektörünün, her iki yöndeki değişimlerde % 30'luk baskın ağırlığı; Türkiye'nin Avrupa üretim ve tüketim alanına tam olarak girdiğini doğrulayan bir durumdur.

Son birkaç yıldır Fransız arzının Türk pazarında iyi bir denkleğinin olması, Fransa ile Türkiye arasındaki ticari değişimlerin belirli bir olgunluk seviyesine erişmesini sağlamıştır. Ticari değişimler artık kamu talebine bağımlı değildir. Özel talepler, özellikle de şirketlerin talepleri, değişimlerde yüksek düzeylere ulaşılmasını sağlamaktadır.

İki ülke arasındaki, iyi ticari ilişkilerimiz, bizi tembelliğe götürmemelidir. Fransa, 2004 yılında, Türkiye'nin 3. sıradaki ticari ortağıydı. 2005 yılında, Çin'in Türk pazarında artan performansından dolayı 4. sıraya geriledi. Dolayısıyla, daha belirgin bir rekabet evresine girmiş bulunuyoruz ve Türkiye'de hala fethedilmesi gereken pazar payları bulunuyorsa, şirketlerimizin bu ülke için daha büyük bir merak ve ilgi göstermeleri gerekmektedir.¹⁶

Fransa ve Türkiye, çoğu aynı olan hizmet ve ürün üretimini yapmaktadırlar ve birbirlerine ihraç etmektedirler. Bu sebeple, bazı değişiklikler dışında, bu ürün ve hizmetlerin Fransa'da pazarlanması, Türkiye'deki iç piyasayla benzerlik göstermektedir.

¹⁵ <http://www.ihracatdunyasi.com/fransastratrap.html> (15.02.2007)

¹⁶ http://www.ambafrance-tr.org/article.php3?id_article=720 (15.02.2007)

Son zamanlarda özellikle Türk piyasasının yeniden hareketlenmesi ve Türk Lirasının değer kazanması, Türkiye'nin Fransa'dan yaptığı ithalatı frenlemiştir. İkili ticari değişimler halihazırda Fransa'nın lehine bir ölçüde gerçekleşmektedir.

Tablo- 13. İkili Ticaret 2005 (Milyon Dolar)

	İhracat	Genel İhracatımız İçindeki Pay (%)	Fransa'nın İthalatı İçindeki Pay (%)	İthalat	Genel İthalatımız İçindeki Pay (%)	Fransa'nın İhracatı İçindeki Pay (%)	Hacim	Denge
1998	1.304,7	4,8	0,5	3.034,1	6,6	1,0	4.338,8	- 1.729,4
1999	1.569,8	5,9	0,6	3.127,2	7,7	1,0	4.697,0	- 1.557,4
2000	1.657,0	6,0	0,6	3.531,8	6,5	1,2	5.188,8	- 1.874,8
2001	1.895,3	6,0	0,7	2.283,9	5,5	0,8	4.179,2	- 388,6
2002	2.134,6	6,0	0,7	3.052,7	5,9	1,0	5.187,3	- 918,1
2003	2.826,1	6,0	0,7	4.164,1	6,0	1,1	6.990,2	-1.338,0
2004	3.662,3	5,8	0,8	6.197,6	6,8	1,5	9.859,9	-2.535,3
2005	3.788,9	5,2	0,8	5.870,7	5,1	1,3	9.659,6	-2.081,8

Kaynak: Dış ticaret Müsteşarlığı

Türkiye ile Fransa arasındaki ticarete 1997 yılında 9 Milyar FF olarak en yüksek düzeye ulaşmış olan ülkemiz aleyhine dış ticaret açığı, 1998 yılında %19 oranında azalarak 7.4 Milyar FF seviyesine inmiş, 1999 yılında ise 6.9 Milyar FF olmuştur. İki ülke arasında dış ticaretin 1999 yılında dengelenme eğilimine girdiği ifade edilebilmektedir. Ancak, 2000 yılı iki ülke ticaretine bakıldığında, dış ticaret açığının 9.8 Milyar FF tutarında ülkemiz aleyhine önemli bir artış kaydettiği görülmektedir. Bu çerçevede, Fransa'dan ithalatımız bir önceki yıla göre % 28 artış kaydederek 24 Milyar FF'a, Fransa'ya ihracatımız ise aynı dönem itibariyle % 20'lik bir artışla 14.2 Milyar FF'a ulaşmış bulunmaktadır.

2001 yılında ise Fransa'ya ihracatımız 2.5 Milyar Euro, ülkemize yönelik ithalatımız ise 2.2 Milyar Euro (14.5 Milyar FF) olarak gerçekleşmiş olup, yıllardan bu yana ilk kez ikili ticaret ülkemiz lehine 266 Milyon Euro fazla vermiştir. Fransa'ya dış ticaret fazlası verilmesinde en temel etken ülkemizde yaşanan ekonomik kriz sonucu gerçekleşen devalüasyonlar sonucu döviz kurunun çok artmış olması olarak gösterilebilir.

Ülkemiz istatistiklerine göre yapılan bir değerlendirmede 2001 yılı itibariyle ihracatta artış kaydedilen ilk 20 ülke sıralamasında %14,5'lik bir artışla Fransa Almanya, İngiltere ve İtalya'nın ardından dördüncü sırada yer almıştır.

2002 yılında ise döviz kurunun kısmen stabil hale gelmesiyle Fransa ile ticaretimiz yine açık vermiştir. Bu dönem ihracatımız 2,71 milyar Euro, ithalatımız ise 2,81 milyar Euro olarak gerçekleşmiştir. 2003 yılında ise Fransa'da yaşanan ekonomik sıkıntılar ve genel olarak ithalatının düşmesine rağmen ihracatımızın az da olsa artmış olması olumlu olarak değerlendirilebilir. Fransa'nın tüm ülkeler bazında ithalatı 2003 yılında 2002 yılına göre %

3'lük bir düşüş yaşamışken bu ülkeye ihracatımız 2,7 milyar Euro'dan 2,8 milyar Euro'ya çıkarak yaklaşık % 4 artmıştır. Fransa'dan ithalatımız ise genel ithalatımızdaki artışa paralel olarak % 13'lük bir artışla 2,8 milyar Euro'dan 3,2 milyar Euro'ya çıkmıştır.

Tablo- 14. İkili Ticarete Başlıca Maddeler 2005

SITC	Mal Kalemleri	2004	2005	Değişim	Artış/Azalış	Pay-2004	Pay-2005
İhracat (Dolar)							
78	Kara Ulaşım Araçları	1.187.618.953	1.101.239.884	-7,27	-86.379.069	32,44	29,04
84	Giyim Eşyası Ve Aksesuarları	795.179.405	858.456.452	7,96	63.277.047	21,72	22,64
65	Tekstil Elyafı Ve Mamulleri	299.167.727	306.365.597	2,41	7.197.870	8,17	8,08
05	Sebzeler,Meyveler Ve Mamulleri	218.866.073	265.964.053	21,52	47.097.980	5,98	7,01
77	Elektrikli Makina Ve Cihazlar	187.618.952	236.468.892	26,04	48.849.940	5,12	6,24
76	Haberleşme,Hayal-Ses Kayıt Cihazları	225.908.319	222.067.462	-1,70	-3.840.857	6,17	5,86
69	Metallerden Nihai Ürünler	85.863.652	91.493.497	6,56	5.629.845	2,35	2,41
66	Metal Dişi Mineral Mamuller	76.691.387	77.654.765	1,26	963.378	2,09	2,05
79	Diğer Ulaşım Araçları	80.140.550	73.307.233	-8,53	-6.833.317	2,19	1,93
74	Değişik Sanayi Kollarında Kullanılan Makina Ve Cihazlar	60.027.171	61.782.181	2,92	1.755.010	1,64	1,63
89	Çeşitli Mamul Eşya	37.719.949	50.194.664	33,07	12.474.715	1,03	1,32
82	Mobilyalar	30.504.583	43.690.406	43,23	13.185.823	0,83	1,15
71	Enerji Üreten Makina Ve Cihazlar	43.139.182	39.486.476	-8,47	-3.652.706	1,18	1,04
68	Demir Dişi Metaller,Mamulleri	26.591.398	38.725.354	45,63	12.133.956	0,73	1,02
62	Kauçuk Ve Mamulleri	34.303.875	34.786.117	1,41	482.242	0,94	0,92
12	Tütün Ve Mamulleri	14.133.778	32.601.357	130,66	18.467.579	0,39	0,86
72	Belirli Sanayi Kollarında Kullanılan Makine Ve Cihazlar	25.902.049	30.823.395	19,00	4.921.346	0,71	0,81
81	Sihhi Tesisat,Isıtma,Aydınlatma İle İlgili Çeşitli Eşya	18.770.567	26.516.053	41,26	7.745.486	0,51	0,70
58	Plastikten Mamuller	16.790.510	24.411.770	45,39	7.621.260	0,46	0,64
67	Demir Ve Çelik	30.410.461	21.234.710	-30,17	-9.175.751	0,83	0,56
İthalat (Dolar)							
		2004	2005	Değişim	Artış/Azalış	Pay-2004	Pay-2005
78	Kara Ulaşım Araçları	1.896.507.127	1.713.806.629	-9,63	182.700.498	30,69	29,17
77	Elektrikli Makina Ve Cihazlar	423.774.373	388.470.404	-8,33	-35.303.969	6,86	6,61
67	Demir Ve Çelik	264.086.309	347.345.973	31,53	83.259.664	4,27	5,91
54	Vitaminler,Hormonlar,Alkoloidler, Antibiyotikler,İlaçlar,Tibbi Eşya	341.585.123	334.115.484	-2,19	-7.469.639	5,53	5,69
74	Değişik Sanayi Kollarında Kullanılan Makina Ve Cihazlar	267.342.659	322.719.344	20,71	55.376.685	4,33	5,49

57	Plastikler Ve Mamulleri	227.800.992	288.000.777	26,43	60.199.785	3,69	4,90
71	Enerji Üreten Makina Ve Cihazlar	344.155.189	264.529.519	-23,14	-79.625.670	5,57	4,50
72	Belirli Sanayi Kollarında Kullanılan Makina Ve Cihazlar	194.129.013	227.870.571	17,38	33.741.558	3,14	3,88
51	Organik Kimyasal Ürünler	133.646.271	151.628.376	13,45	17.982.105	2,16	2,58
69	Metallerden Nihai Ürünler	130.536.072	137.074.547	5,01	6.538.475	2,11	2,33
89	Çeşitli Mamul Eşya	130.293.409	135.964.007	4,35	5.670.598	2,11	2,31
59	Kimya Sanayiinin Diğer Ürünleri	117.651.194	128.498.010	9,22	10.846.816	1,90	2,19
65	Tekstil Elyafı Ve Mamulleri	128.534.005	125.511.896	-2,35	-3.022.109	2,08	2,14
76	Haberleşme,Hayal-Ses Kayıt Cihazları	143.492.559	118.394.637	-17,49	-25.097.922	2,32	2,02
79	Diğer Ulaşım Araçları	382.029.274	110.550.500	-71,06	-	6,18	1,88
62	Kauçuk Ve Mamulleri	115.157.591	107.259.650	-6,86	-7.897.941	1,86	1,83
55	Uçucu Yağlar, Yüzey Aktif Maddeler, Temizlik Patlari, Boyaları	90.821.282	100.723.832	10,90	9.902.550	1,47	1,71
87	Mesleki, İlmi Cihazlar, Kontrol Alet Ve Cihazları	86.532.243	94.412.925	9,11	7.880.682	1,40	1,61
68	Demir Dışı Metaller, Mamulleri	77.661.214	83.545.769	7,58	5.884.555	1,26	1,42

Kaynak: Dış ticaret Müsteşarlığı

Dış Ticaret Müsteşarlığı'nın verilerine göre **Fransa, ithalatımızda 2006 yılında 6 milyar 601 milyon dolar ile 5. sırada yer alırken, ihracatımızda ise 4 milyar 602 milyon dolar ile 5. sırada yer almaktadır.** 2005 yılı ihracatının 3 milyar 806 milyon dolar olduğu da dikkate alındığında ihracatın % 20 oranında arttığını görmekteyiz. Bir önceki yıla göre ithalattaki artış oranı ise %12,1'dir.

Aynı şekilde TÜİK'in ülkemizin en çok ihracat yaptığı elli ülke sıralamasında Fransa; Almanya, İngiltere ve İtalya'dan sonra 4. sırada gelmektedir. En çok ithalat yapılan ülke sıralamasında ise Fransa 6. sırada yer almaktadır.

3.3. İki Ülke Arası İlişkilerin Geliştiği Sektörler

3.3.1. Otomotiv, Hava ve Uzay Araçları

Otomotiv sanayi ülkemizde özellikle son yıllarda büyük gelişme göstermiştir. Otomotiv sanayi ihracatımızda Fransa'ya olan ihracatımızın payı büyüktür. Her ne kadar Fransa'daki ekonomik sıkıntılar dış alımlarını etkilemişse de bu sektördeki en önemli ihracat kalemlerimiz olan taşıt araçları ihracatındaki % 17'lik artış ile taşıt araçları ekipmanlarındaki % 16'lık artış memnuniyet vericidir. Öte yandan ihracatımıza paralel olarak ithalatımızdaki artış da dikkate değer bir artıştır. Ülkemizdeki otomobil kredi faizlerinin düşük olması, döviz kurunun reel anlamda düşmesi ithal otomobil girişini arttırmıştır.

3.3.2. Tarım Ve Hayvancılık Ürünleri

Fransa'ya tarım sektörü ihracatımız sanayi ürünlerine oranla oldukça düşüktür. Bunun nedeni ise, AB üyesi olan Fransa'nın AB ortak tarım politikası uygulamasıyla birlikte kendi ihtiyaçlarını kendi içinden karşılıyor olmalarıdır. Tarım ürünleri ihracatında bu ülkeye en çok ihraç ettiğimiz mallar arasında; hazır sebze meyve özü ve içecekler için meyve ve bitki sayılabilir. Fransa'ya olan ihracatımızın arttırılabilmesi noktasında özellikle ülkede biyolojik tarım ürünlerine olan ihtiyacın artacağı da göz önünde bulundurularak ve AB'nin sübvansiyonlarını azaltmasıyla birlikte tarım politikamızın etkin şekilde yeniden belirlenmesi ve verimliliği esas alması, gerekli yatırımların yapılması oldukça etkili olacaktır.

3.3.3. Tekstil Ve Hazır Giyim

Tekstil ve hazır giyim, ülkemizin Fransa'ya yönelik en önemli ihracat kalemidir. Son yıllarda eski artış hızında olmasa da ihracatımızdaki artış devam etmektedir. Avrupa Birliği'nin Çin'e uyguladığı kota miktarlarını her yıl arttırması, bu sektörde rekabetimizi olumsuz etkilemektedir.

3.3.4. Diğer Sektörler

Fransa'dan ithalatımızda önemli kalemlerden biri de Kimya Sanayii ve Eczacılık Ürünleridir. Özellikle bu sektörde Fransızların etkinliği ile birlikte Türkiye'de yaptıkları yatırımlar da gözönüne alındığında önemli bir tedarikçi oldukları görülmektedir.

Bunun dışında demir çelik ve demir dışı metaller, makina ve elektrikli cihazlar, plastik, cam ve seramik ürünler Fransa ile dış ticaretimizde önemli olan diğer kalemlerdir. Demir çelik ürünler ile demir dışı metallerde Fransa'ya olan ihracatımız her geçen yıl önemli oranda artış göstermektedir.

3.4. İki Ülke Arası Ticari Faaliyetlerde Karşılaşılan Sorunlar

Türk firmalarının Paris'te yapılan uluslararası fuarlara katılımı, ürünlerinin Avrupa piyasalarına tanıtımı ve kuracakları ticari temaslar açısından önem taşımaktadır.

Ülkemiz menşeli mamul ve yarı mamul malların (örn. beyaz eşyalar ve bunların aksamı) Fransız standartları ile uyum sağlanamaması gümrüklerden girerken bazı sorunlara yol açmaktadır. Bu nedenle ihracat yapacak firmalarımızın, Fransız standartları ve özellikle AB'nin Yeni Yaklaşım Direktifi kapsamına giren ürünlerdeki uygulamalar itibariyle Fransa pazarındaki düzenlemeler hakkında ayrıntılı bilgi edinmelerinde fayda vardır.

Türkiye'den mavi renkli akaryakıt almış olan nakliye araçlarının Fransa'da seyri sırasında karayolları kolluk kuvvetleri tarafından akaryakıtlarının kontrol edilmesi halinde sorun

çıkarmakta, firmaların ancak cezayı ödemeleri halinde araçlarını alabildikleri görülmektedir.¹⁷ Kolluk kuvvetlerine ilgili teknik rapor ve tüm belgeleri sunmalarına rağmen firmalarımızın cezayı ödemediği araçlarını alamamaları firmalarımızın yakınmalarına sebebiyet vermekte ve nakliyyede zaman kaybına yol açmaktadır.

Otomotiv yan sanayiinin yoğunlaştığı bölgelerin (OSTİM, Organize Sanayi Bölgesi gibi) ihracata açılması ve örneğin Fransa'daki Equip-Auto, MIDESE fuarlarına daha geniş ölçüde katılmaları, fuar öncesinde firma karşılaştırmaları için organizasyon yapmaları, ihtisas dergilerine reklam vermeleri oldukça faydalı olacaktır.

Diğer taraftan mobilya, ev tekstili, bayan, erkek ve çocuk tekstili ve hazır giyimi gibi nihai ürünlerin ihracatının ve buna bağlı olarak Fransa'daki pazar payının artırılabilmesi için bu tür ürünlerde Fransa'da düzenlenen fuarlara katılım büyük önem taşıdığı gibi, bu sektörlerde temsilcilik, showroom veya satış mağazaları yoluyla çalışılması, doğrudan tüketiciye ulaşımı sağlayacağından fiyat ve kalite avantajını ön plana çıkartarak pazarda pay edinilmesini kolaylaştırabilecektir. Fransa pazarında, temsilcilik, mağaza, şube vb. yoluyla iş yapan firmalarımızın 2-3 yıllık sürelerde satışlarını önemli ölçüde artırdıkları gözlenmektedir.

Fransa'ya dışarıdan yabancı göçünün son yıllarda hızlı bir artış kaydetmesi ve özellikle de mağaza, şube ve temsilcilik açılması yoluyla yapılan yasadışı göçlerdeki artış nedeniyle, Fransa'da çalışma ve ikametgah izni alınmasına ilişkin prosedürler zorlaştırılmıştır. Fransa'da kurulacak bir şirketin yönetiminde yer alacak yabancı uyruklu kişilerin mutlaka "Yabancı Esnaf Kartı"na sahip olması gerekmektedir.¹⁸

Fransa'nın ülkemiz ithalatında ilk beş ülke arasında yer almasında Türkiye'deki yatırımlarının önemli rolü vardır. Fransa özellikle son yıllarda perakende satış zincirleri alanında Türk pazarına girmiştir. Bu itibarla hedef ülkede pazarlama konusunda yapılacak yatırımlar, orta veya uzun vadede ihracatçı firmaların o ülke pazarındaki paylarını arttırmak açısından faydalı görülmektedir.¹⁹

3.5. Fransa İle Ticarete Dikkat Edilmesi Gereken Noktalar

• Türk firmalarının Fransa pazarında tanınmasında fuar ve sergi türü organizasyonlara iştirak etmesi, özellikle Paris'te düzenlenen uluslararası fuar potansiyelinden daha fazla yararlanması gerekmektedir. Bunlarla ilgili detaylı bilgi ve broşürler Ticaret Müşavirliklerinden temin edilebilir.

¹⁷ Fransa'da mavi renklendirilmiş akaryakıtın sadece bazı tarım makineleri ile balıkçılıkta faaliyet gösteren teknelerde kullanılmakta ve teşvik kapsamındadır. Bu nedenle de diğerlerinden ayırt edilmek üzere mavi ile renklendirilmektedir. Bu akaryakıtın diğer taşıma araçlarında kullanımı ise yasaktır, kullanan araçlara bu kapsamda belirli bir para cezası kesilmektedir.

¹⁸ http://www.ecoyatirim.com.tr/dosyalar/Ulke_Raporlari_Fransa.pdf (15.02.2007)

¹⁹ <http://www.dtm.gov.tr/pazaragiris/ulkeler/fra/fra-rap-dig-yi4.doc> (15.02.2007)

• Türk firmaları, Fransız bir firmayla iş yapmadan önce mutlaka bu firmanın ticari sicil durumunu hakkında bilgi edinmelidir. Ticaret Müşavirliklerine başvurarak firmanın ticaret sicili hakkında Fransız resmi makamlarından alınmış güncel bilgiye ulaşılması mümkündür.

• Fransa ile iş yapmak isteyen firmalarımızın, bu ülkeye 2-3 günlüğüne gelip hemen bir iş bağlantısı kurması mümkün değildir. Sağlam bir iş bağlantısı kurulabilmesi için, çok iyi bir ön araştırma yapılarak Fransa'ya yapılacak seyahatin altyapısının oluşturulmasında fayda vardır.

• Dış Ticaret Müsteşarlığı, İGEME vb. kuruluşlarca organizasyonunda Fransa'dan gelen alım heyetleri ile yapılacak ikili görüşmelere iştirak edilmesi, Fransız firmaları ile iş bağlantıları kurulmasında son derece etkilidir.

• Fransızlar, kendi dillerini kullanmayı tercih etmekte ve bu konuda oldukça katı sayılabilecek bir tutum sergilemektedir. Fransa pazarına girmek isteyen KOBİ'lerin gerek yazışmalarında gerekse yüz yüze görüşmelerinde Fransızca iletişim kurmaları işlerini kolaylaştıracaktır.

• Fransa'ya ihracat yapmak isteyen firmalarımızın Fransız standartları ve özellikle Avrupa Birliği'nin Yeni Yaklaşım Direktifleri kapsamına giren ürünlerdeki uygulamalar hakkında önceden bilgi sahibi olmalarında yarar görülmektedir.

• Fransa, Fikri Mülkiyet Hakları'nın korunması konusunda da son derece duyarlı davranmaktadır. Fikri mülkiyet haklarına aykırı uygulamalardan mutlak suretle kaçınılmalıdır. Bu konuda yaşanacak bir olumsuzluk, tüm Türk ihraç ürünlerine karşı olumsuz bir yargının oluşmasına yol açacaktır.

• Türkiye'nin ev tekstili, yaş meyve ve sebze, ambalaj, inşaat malzemeleri, elektrikli ve elektronik aletler, mobilya gibi sektörlerde Fransa pazarındaki potansiyelden yeterince değerlendirememektedir. Yaş meyve ve sebzedeki en önemli rakibimiz Kuzey Afrika ülkeleridir.²⁰ Firmalarımızın yeterli tanıtımının yapılarak pazarda tanınması sağlanarak, Kuzey Afrika ülkelerinin pazar paylarından kapabilmeleri mümkündür. Mobilya sektörü de potansiyelin çok yüksek ancak pazar payımızın düşük olduğu bir alandır. Mobilya ile ilgili fuarlara katılınması, firmalarımızın pazarda tanınmasına katkıda bulunacaktır.

• Fransa'nın ülkeye ithal edilecek ürünlere yaklaşımı sektörel bazda değişebilmektedir. Örneğin, kıymetli metaller ve taşların ülkeye girişinde son derece katı bir prosedür uygulanmaktadır. Türk ürünlerinin, bilhassa tekstil sektöründe, Fransa pazarında olumlu bir imajı vardır. Bu imajın korunması, istenilen standartlara uygun kaliteli ürünlerle bu pazarda yer almaya devam edilmesine bağlıdır.

• Türkiye'nin Fransa'daki yatırımları son derece düşük düzeydedir. Zorlu Grubu'nun tekstil sektöründe bazı yatırımları ve Beko, Vestel, Toprak ve Ege Seramik gibi büyük firmalarımızın temsilcilikleri dışında kayda değer bir faaliyetimiz bulunmamaktadır.

²⁰ http://www.ecoyatirim.com.tr/dosyalar/Ulke_Raporlari_Fransa.pdf (15.02.2007)

KAYNAKÇA

- ÖZSU, Bahar, İstanbul Ticaret Odası, Fransa Ülke Raporu, www.ito.org.tr
- Paris Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği, 2003 Yılı Fransa Ülke Raporu
www.foreigntrade.gov.tr/pazaragiris/ulkeler/fra/fra-rap-dig-yi4.doc
- <http://www.foreigntrade.gov.tr/pazaragiris/ulkeler/fra/fra-rap-dig-yi4.doc>
- http://www.ecoyatirim.com.tr/dosyalar/Ulke_Raporlari_Fransa.pdf
- <http://www.dtm.gov.tr/anl/raporlar/AVRUPA/fransa/fransa.htm>
- <http://www.dtm.gov.tr/pazaragiris/ulkeler/fra/fra-rap-dig-yi4.doc>
- <http://www.edufrance-turkiye.com/vie01.asp>
- <http://tr.wikipedia.org/wiki/Fransa>
- <http://www.ulkeler.net/fransa.htm>
- <http://www.dtm.gov.tr>
- <http://www.igeme.org.tr>
- <http://www.kosgeb.gov.tr>